

Ulrika Lassborn Arntell
Förvaltningsjurist
Ulrika.Lassborn-Arntell@Trelleborg.se

Delegerad beslutanderätt i ärenden om att neka rätt till omsorgsplats i förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet vid tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet

Ärendebeskrivning

För att hindra smittspridning av virussjukdomen Covid-19 (SARS-CoV-2) får regeringen eller en huvudman under vissa förhållanden fatta beslut om att tillfälligt stänga verksamheter på skolområdet enligt *lag (2020:148) om tillfällig stängning av verksamheter på skolområdet vid extraordinära händelser i fredstid* (nedan kallad lagen). Av lagen framgår att en huvudman vid extraordinära händelser i fredstid i vissa fall får besluta att stänga en förskoleenhet, ett fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800). Huvudmannen ska dock, enligt lagen och bestämmelserna i *förordning (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta* (nedan kallad förordningen) erbjuda förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen för barn och elever har vårdnadshavare som deltar i samhällsviktig verksamhet. Huvudmannen ska också enligt ovan lag och förordning erbjuda förskola eller fritidshem till barn och elever som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i förskola eller fritidshem. Enligt ovan angiven lag får även regeringen vid extraordinära händelser i fredstid tillfälligt stänga förskoleenheter, skolenheter, fritidshem och andra verksamheter enligt skollagen. Även vid detta fall ska huvudmannen erbjuda förskola, fritidshem och i vissa fall annan pedagogisk verksamhet för barn och elever i enlighet med ovan. Om regeringen fattar beslut om tillfällig stängning är det barnet eller elevens hemkommun som ansvarar för att sådan omsorg ordnas medan om en huvudman fattar sådant beslut så är det huvudmannen som ansvarar för att erbjuda omsorg till barnet eller eleven.

Ytterligare bestämmelser och vägledning kring vad som avses med samhällsviktig verksamhet finns i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (nedan MSB) föreskrift *MSBFS 2020:3 Föreskrift om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet* och allmänna råd *MSBFS 2020:4 Allmänna råd om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet*.

Hemkommunen/huvudmannen ska enligt förordningen informera vårdnadshavare om att omsorg finns vid eventuell stängning. Vårdnadshavare ska enligt förordningen anmäla behov av omsorg till hemkommunen/huvudmannen. Om omsorgsbehovet grundas på att vårdnadshavaren deltar i samhällsviktig verksamhet ska en vårdnadshavare föra en dialog med sin arbetsgivare/verksamhetsutövare för att säkerställa 1) om hen deltar i samhällsviktig verksamhet och 2) om hens arbetsinsats är nödvändig för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid en stängning. Av MSB:s allmänna råd framgår att om det finns två vårdnadshavare och bara en av dem deltar i samhällsviktig verksamhet bör som utgångspunkt den andra ta hand om barnet. Om hemkommunen/huvudmannen är osäker på om vårdnadshavaren arbetar inom samhällsviktig verksamhet får den, om det är nödvändigt, begära att behovet styrks med intyg från arbetsgivaren/verksamhetsutövaren. Av MSB:s föreskrift framgår att omsorg enligt 14 § förordningen bara behöver erbjudas om vårdnadshavaren inte kan ordna omsorg om barnet på annat sätt.

Även barn och elever som på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i förskola eller fritidshem ska få sitt omsorgsbehov tillgodosett utifrån bestämmelserna i ovan angiven lag och förordning.

Hemkommunen/huvudmannen beslutar om vem som ska erbjudas omsorg. När det gäller beslut om omsorg för barn och elever som har en vårdnadshavare som deltar i samhällsviktig verksamhet ska huvudmannen, utöver förordningen, grunda sitt beslut på MSB:s föreskrift. En huvudmans beslut om rätt till omsorg enligt förordningen bör enligt MSB:s allmänna råd utgå från de uppgifter som lämnas av vårdnadshavaren och intyg bör endast begäras in om nödvändigt.

Trelleborgs kommun uppmanade den 27 mars 2020 vårdnadshavare, till barn och elever folkbokförda i Trelleborgs kommun, att anmäla behov av plats på förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet vid eventuell stängning. Detta för att säkerställa att omsorg i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet ska erbjudas i tillräcklig utsträckning vid eventuell stängning av verksamheter i kommunen. Om landets förskolor, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet stängs på grund av virussjukdomen Covid-19 kommer vårdnadshavare till barn och elever som har behov av omsorg på grund av att de behöver särskilt stöd i sin utveckling och vårdnadshavare som arbetar i samhällsviktiga sektorer att få fortsatt plats på förskola, fritidshem eller annan pedagogisk omsorg för sina barn även om det skulle beslutas om stängning, eller om det blir ett stort personalbortfall.

Bildningsnämndens beslut, i egenskap av hemkommun eller huvudman, om rätt till omsorg vid en eventuell tillfällig stängning enligt ovan beskrivning, är enligt bildningsförvaltningens bedömning att anse som beslut av rent verkställande karaktär och följer av arbetsfördelningen mellan anställda och förtroendevalda för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Om situationen däremot är sådan att det finns skäl att ifrågasätta om sådant behov av omsorg föreligger, antingen utifrån vårdnadshavarens uppgifter om deltagande i samhällsviktig funktion eller utifrån bedömning av barnets eller elevens behov av

särskilt stöd i sin utveckling, där hemkommunen/huvudmannen gör bedömningen att det föreligger skäl att *neka* rätt till omsorgsplats, föreslår bildningsförvaltningen bildningsnämnden besluta att delegera den beslutanderätten till förvaltningschef.

Förslag till beslut

I det fall en situation uppstår där förskoleenheter, skolenheter, fritidshem och andra verksamheter enligt skollagen i Trelleborgs kommun måste stängas ner tillfälligt på grund av rådande kris med virussjukdomen Covid-19 måste bildningsnämnden i egenskap av hemkommun/huvudman säkerställa att verksamhet fortsätter att bedrivas och omsorg erbjuds, under tiden för stängning, i enlighet med författningarnas krav. Under en sådan stängning kan det, efter en individuell prövning, även finnas skäl att *neka* rätt till omsorg i enlighet med bestämmelserna.

Mot denna bakgrund föreslår bildningsförvaltningen bildningsnämnden besluta

att (1) delegera beslutanderätten till förvaltningschef att fatta beslut om att *neka* rätt till omsorg i förskola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet för barn med vårdnadshavare som anmält behov av omsorg med hänvisning till att de arbetar i samhällsviktig verksamhet om bildningsnämnden bedömer att det inte är visat att omsorgsbehov föreligger utifrån att vårdnadshavaren inte bedöms omfattas av MSB:s föreskrift 2020:3 *eller* för att omsorg om barnet bedöms kunna ordnas på annat sätt,

att (2) delegera beslutanderätten till förvaltningschef att fatta beslut om att *neka* rätt till omsorg i förskola eller fritidshem för barn/elev där vårdnadshavare anmält att barnet/eleven har särskilt behov av omsorg om bildningsnämnden bedömer att det inte är visat att barnet/eleven på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i förskola eller fritidshem,

att (3) delegation av beslutanderätt enligt punkt 1 och 2 bara gäller under tiden för förordningens (2020:115) giltighetstid, det vill säga till och med den 30 juni 2021, samt

att (4) förklara paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

Fm 2020:2 (Förordningsmotiv – Förordning om ändring i förordningen (2020:115) om utbildning i vissa skolformer i skolväsendet vid spridning av viss smitta

MSBFS 2020:3 (Föreskrift om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet)

MSBFS 2020:4 (Allmänna råd om omsorg för barn med vårdnadshavare i samhällsviktig verksamhet)